

Klimatförändringarna har gjort att jordbruket i Ecuador blivit allt mer svåröversägbart. José Vasquez och hans familj måste skörda sin potatis en månad för tidigt på grund av bristen på regn under regnperioden.

Förändrat klimat drabbar småbrukare

Klimatförändringarna slår hårt mot Ecuadors småbrukare. Torka, översvämningar och ett allt mer oförutsägbart väder gör att gamla sanningar om sådd och skörd inte längre gäller.

TEXT OCH FOTO: Johanna Kvarnsell

JOSÉ VASQUEZ ursäktar sin smutsiga uppsyn där han kommer gående över åkern. Han och familjen är mitt uppe i arbetet med att ta upp potatis från den kraftigt lutande jordplätten ovanför deras hus. Potatis som egentligen inte skulle tas upp förrän om en månad.

– De blir inte större än så här och de håller redan på att torka, säger han, med stövlarna i den torra jorden.

DET ÄR JANUARI och mitt i regnperioden i Ecuador, men här i byn La Florida, i provinsen Imbabura i norra Ecuador har inget regn fallit på tre veckor. Tvärtom var det under november och december, då regnet öste ner i sällan skådade mängder.

Det krävs ingen betänketid för att få José Vasquez att svara på frågan om det har hänt något med klimatet under hans livstid.

– Det är en total förändring. Man vet aldrig när det kommer regna. Förut var vädret mer stabilt. Under snart sju år, men framför allt de tre senaste har det förändrats, säger han.

DET SMÅSKALIGA jordbruket i Ecuador bygger till stor del på förutsägbarhet. Eftersom småbrukarna sällan har tillgång till bevattningsystem eller möjligheter att skydda sina grödor från stark sol, är det livsviktigt att veta under vilken period det regnar och inte. Annars kan hela skördar gå förlorade i torka eller för mycket fukt.

NÅGRA HUNDRA METER från José Vasquez familj bor Beatrice Pupiales med sin man och deras fyra barn. Runt familjens hus växer bland annat majs, potatis, björnbär och quinoa. Hon delar bilden av att de perioder av torka respektive nästan dagliga regn som förut infann sig punktligt under året inte längre går att förutsäga.

– Förut visste man hur vädret skulle bli en viss månad. Nu kan det regna eller vara torrt när som helst, säger hon uppgivet.

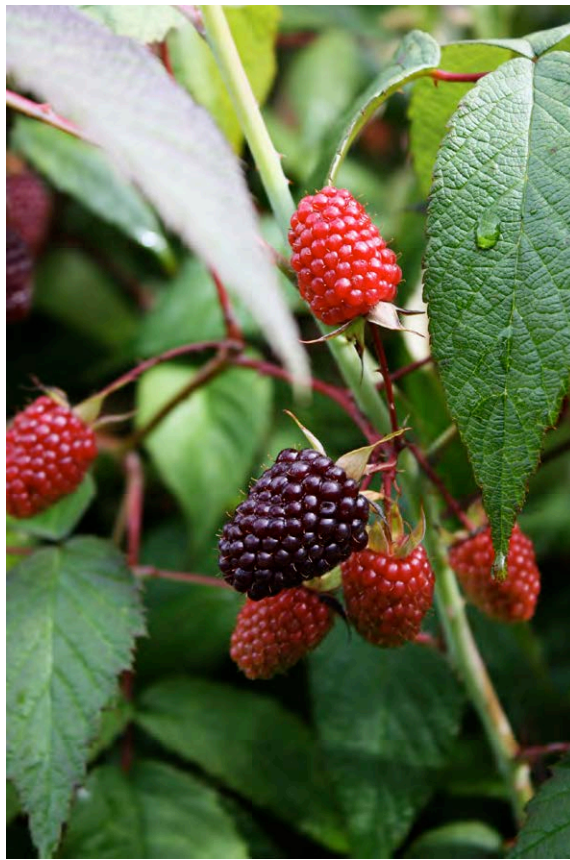
Den senaste tiden har familjen förlorat flera skördar som en följd av de långvariga regnen i slutet på förra året.

– Vi förlorade allt, potatis, majs, quinoa. Potatisen fick bladmögel av regnet och gick inte att äta. Inte heller quinoan. Om det regnar nära skördetiden förstörs den, berättar hon.

Med den allt osäkrare vädersituationen blir överskottet av familjens jordbruk allt mindre. De gånger skörden slår väl ut säljer de delar av det de producerar, andra gånger räcker det bara till familjens egen konsumtion.

Familjens räddning är deras kor. På mjölken gör Beatrice Pupiales ost som hon säljer. På så sätt får familjen in lite pengar även när skörden slår fel.

Nu kan det regna eller vara torrt när som helst

– Det räcker till vardagskostnaderna, till barnens skolgång. Men även korna påverkas av det nyckfulla vädret.

– När det inte regnar finns det inget gräs och ibland måste vi sälja djuren eftersom det inte finns något att äta för dem, fortsätter Beatrice Pupiales.

Carolina Zambrano, tidigare klimatsamordnare på Ecuadors miljödepartement som nu arbetar med miljöfrågor för Quitos borgmästare, bekräftar den bild som småbrukarna i La Florida ger.

– Man pratar oftast om global uppvärmning. Men det handlar inte bara om det utan om en förvrängning av klimatet, säger hon.

Klimatförändringarna visar sig på olika sätt i olika delar av Ecuador,

men är i högsta grad närvarande i hela landet. Carolina Zambrano berättar att på knappt 40 år har medeltemperaturen ökat med en grad, nederbördens distribution har förändrats och förekomsten av extremt väder, med torka, översvämningar och jordskred som följd blir allt vanligare.

För jordbrukare på Ecuadors landsbygd blir effekterna drastiska.

– I länder som Ecuador har man förlitat sig mycket på traditionella kunskaper. På en ort kanske man har vetat att när en viss fjärl visar sig är det dags att så. Nu har de cyklerna som vi tidigare levde efter förändrats.

Och människor måste lära sig att leva med den osäkerheten. Vi är inte vana vid det, säger Carolina Zambrano.

Förändringarna i Ecuadors klimat beror med största sannolikhet på de utsläpp av växthusgaser som vi i de rika länderna gjort oss skyldiga till.

Själv ligger Ecuador långt ner på listan över klimatbovar. Men även här finns förstas problem. Ironiskt nog är det jordbruket som är den största klimatboven.

– På den globala agendan talas det ständigt om energi. I vårt fall står utsläppen från energi, om man räknar bort transporter, för sju procent. Vi måste i stället

koncentrera oss på åtgärder inom jordbruket och att kontrollera avskogningen och utsläppen från transportsektorn, säger Carolina Zambrano.

Den största delen av växthusgaserna från jordbruket står konstgödsel med kväveoxid för. Men även utsläppen av metangas från Ecuadors många kor och från risodlingar är allvarliga problem.

I LA FLORIDA, 3200 meter över havet har det blivit sen eftermiddag och för första gången på tre veckor faller faktiskt regnet. Ett regn som gör luften kylig och vägarna upp till byn leriga. Kanske gör det att Beatrice Pupiales quinoaskörd klarar sig från torka. Men för José Vasquez potatisar är det redan för sent.

Människor måste lära sig att leva med osäkerheten